

TÜRKİYE’DE TARIM SEKTÖRÜNDE FİNANSAL KİRALAMA

Resul Umut ÇAĞLAR¹

Osman KILIÇ²

Uğur BAŞER³

ÖZET

Tarım işletmelerinin faaliyetlerini sürdürebilmeleri için arazi, yapı ve makine gibi yatırımlara ihtiyaçları vardır. İşletmelerin bu yatırımları yaparken vermeleri gereken önemli kararlardan biri, hangi finansman tekniğini kullanacağıdır. Türkiye’de tarım sektörünün genellikle küçük işletmelerden oluşması nedeniyle, kredibiliteleri diğer sektör işletmelerine göre düşüktür. Halbuki tarım işletmelerinin ileri teknoloji kullanabilmeleri, makinelerini yenileyebilmeleri ve yatırım yaparak kapasitelerini arttırabilmeleri için, uygun maliyetli finansman kaynaklarına ihtiyaçları vardır. Finansal kiralama banka kredilerine göre birçok avantaja sahiptir. Finansal kiralama sayesinde yatırımlarda maliyetin tamamı finanse edilebilmekte, bazı mallarda %1 katma değer vergisi (KDV) uygulanabilmekte ve teminat şartları daha hafif olmaktadır. KDV avantajından yararlanan çiftçiler, makinelerini daha ekonomik koşullarda yenileme fırsatı bulacak, bu sayede makinenin kullanımından kaynaklanan masraflar da azalmış olacaktır. Banka kredilerinde çiftçinin arazisine genellikle ipotek tesis edilmektedir. Oysaki yatırımın finansal kiralama ile yapılması halinde, çiftçi ipotek baskısından kurtulmuş olacaktır. Çiftçiler finansal kiralamanın avantajlarından yararlanmak suretiyle, daha az maliyet ve borç baskısıyla üretim yapabileceklerdir. Böylece yatırım mallarına olan talep ve yaratılan katma değer artacaktır.

Anahtar kelimeler: Finansal kiralama, tarımda finansal kiralama, tarımsal finansman

JEL Kodları: G32, Q14, R51

LEASING IN TURKISH AGRICULTURAL SECTOR

ABSTRACT

Farms need to have some investments like land, construction and machinery to sustain their activities. Selection of the financial technique is one of the important decisions when making the investments. In Turkey, the credibility of agricultural sector is generally lower than other sectors due to the formation of small-scale farms. However, farms need financial resources to increase their

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü

² Sorumlu yazar, Doç.Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, okilic@omu.edu.tr

³ Araş.Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü

capacities by investing in the use of advanced technology, renewing machineries at a suitable cost. Leasing has many advantages compared to bank credit. In leasing, all cost of investments can be financed, 1% value added tax (VAT) in some goods can be applied and assurance conditions may be lighter. Farmers benefiting from VAT advantage will find an opportunity to renew machines under suitable economic conditions, by this means, the expenses arising from machinery use will be reduced. In bank credits, farmer's land is generally mortgaged. In case of making the investment by leasing, farmers will be free of mortgage pressure. Farmers will produce with lower cost and lower debt pressure by benefiting from the advantages of leasing. Thus, the demand of investment goods and created added value will increase.

Keywords: Leasing, leasing in agriculture, agricultural finance

JEL Codes: G32, Q14, R51

1. GİRİŞ

Bir işletmenin kurulabilmesi ve faaliyetlerini sürdürebilmesi için duran varlık yatırımlarına ihtiyacı vardır. Bir yatırım çeşitli finansman teknikleriyle yapılabilir. Burada asıl cevaplanması gereken, işletmenin finansmanı kısa vadeli ya da uzun vadeli finansman teknikleriyle mi, yoksa öz kaynaklarıyla mı karşılayacağıdır. Kısa ya da uzun vadeli yabancı kaynaklarla yatırım yapmaya karar veren işletme, aynı zamanda bu yatırımın türüne de karar vermelidir. İşletmelerin kullanabilecekleri başlıca finansman teknikleri; banka kredileri, finansal kiralama, faktoring ve forfaiting sayılabilir. İşletmelerin kaynak çeşitleri ve hangi yatırım için ne tür bir kaynağın uygun olduğu konusunda doğru ve yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. İşletmelerden beklenen dönen varlıklarını kısa vadeli kaynaklarla, duran varlıklarını ise uzun vadeli ya da öz kaynaklarla karşılamasıdır. Bankalardan kredi kullanamayan ya da öz kaynakları yeterli olmayan işletmeler, finansal kiralama ile yatırım maliyetlerinin tamamını karşılayabilmektedirler. Bir işletme finans kuruluşlarından borçlanamadığı, satıcılara olan borçlarını vadelendiremediği ya da işletmesine sermaye koyacak kadar likit varlığı olmadığı durumlarda, hammadde ve personel ücretleri gibi değişken masraflara ayıracağı likit varlıklarıyla yatırımını yapacağı için işletmenin verimliliğinde ve kârlılığında düşme olacaktır. Duran varlık yatırımlarında finansal kiralama kullanan işletmeler, banka kredilerinin yarattığı baskıdan kurtulmanın yanı sıra, verimlilik ve kârlılıkta da optimum seviyeye ulaşma imkânı bulacaklardır.

Finansal kiralamanın dünyadaki geçmişi çok eskilere dayanmakla birlikte, Türkiye’de 1970’li yılların sonunda uygulanmaya başlanmıştır. Türkiye’de finansal kiralama, işlem hacmi olarak ekonomik krizler ve vergi avantajının kaldırıldığı dönemlerde azalsa da, uzun vadeli finansman ihtiyacının tamamını sağlama ve likiditeyi destekleme gibi avantajları nedeniyle, günümüzde önemli bir alternatif finansman aracı olarak kullanılmaktadır.

Türkiye’de finansal kiralama uzun yıllardır ticaret sektöründe yaygın olarak kullanılmaktadır. Son yıllarda tarım sektöründe de finansal kiralama uygulamaları artmasına rağmen, tarımda finansal kiralama ile diğer finansman kaynaklarını karşılaştırmalı olarak ele alan çalışmaların yeterli olduğu söylenemez. Türkiye’deki finansal kiralama şirketleri, operasyonel leasing yapmadıkları için, uluslararası literatürdeki leasing kelimesinin karşılığı olarak türkçede finansal kiralama ifadesi kullanılmaktadır.

Bu çalışmada, öncelikle finansal kiralamanın avantajları ve dezavantajları ile Türkiye’deki gelişimi ortaya konulmuştur. Daha sonra finansal kiralamanın tarım sektöründeki işlem hacmi belirtilerek, çoğunluğu küçük işletmelerden oluşan ve kredibiliteleri düşük olan çiftçilerin, yatırımlarını finansal kiralama ile yapmaları durumunda elde edecekleri

faydalar vurgulanmıştır. Bu sayede tarım işletmelerinin yatırımlarını daha uygun finansman teknikleriyle yapmalarının önemi ortaya konulmuştur.

2. FİNANSAL KİRALAMANIN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARI

Finansal kiralama işlemlerini düzenleyen 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu 1985 yılında yürürlüğe girmiştir. Kanunun 4'üncü maddesinde finansal kiralama sözleşmesinin tanımı verilmiştir. Bu hükme göre *“Sözleşme; kiralayanın, kiracının talebi ve seçimi üzerine üçüncü kişiden satın aldığı veya başka suretle temin ettiği bir malın zilyetliğini, her türlü faydayı sağlamak üzere ve belli bir süre feshedilmemek şartı ile kira bedeli karşılığında, kiracıya bırakmasını öngören bir sözleşmedir”* şeklinde ifade edilmiştir (Resmi Gazete, 1985). Avrupa Leasing Birliği tarafından finansal kiralama, *“belli bir süre için kiralayan ile kiracı arasında imzalanan, kiracı tarafından seçilip kiralayan tarafından satın alınan bir malın mülkiyetini kiralayanda, kullanımını belli bir kira ödemesi karşılığında kiracıda bırakan sözleşme”* olarak tanımlanmaktadır (Göker, 2004).

Finansal kiralama işleminde kiralayan, kiracı ve satıcı olmak üzere üç taraf bulunmaktadır. Malı kiralayan finansal şirketler, çeşitli varlıkların kiralanmasına aracılık eden uzmanlaşmış mali kuruluşlar olabileceği gibi, bir tek mal üzerine yoğunlaşmış ve genellikle de üretici firmanın uzantısı olarak faaliyet gösteren kuruluşlar da olabilmektedir. Ayrıca finansal kiralama işlemi, ulusal düzeyde olabileceği gibi uluslararası nitelikte de olabilmektedir. Finansal kiralamanın önemli bazı avantaj ve dezavantajları aşağıda verilmiştir.

2.1. Avantajları

1. Uzun Vadeli Finansman: Finansal kiralama işlemi, süresi itibariyle uzun vadeli bir finansman türüdür. Bu yönüyle finansal kiralama, uzun vadeli finansman açığını kapatan önemli bir finansman kaynağıdır. Ülkemizde uzun süreli kredi temininin kısa süreliye göre daha zor olduğu düşünüldüğünde, finansal kiralamanın bu yönü daha da önem kazanmaktadır (İşleyen, 2012).

2. Yatırım Finansmanı: Banka kredilerinde her mal için yatırımın tamamı finanse edilmezken, finansal kiralama işlemlerinde malın bedelinin tamamı finanse edilebilmektedir.

3. Likit Varlığının Başka Yatırımlarda Değerlendirilmesi: İşletmeler duran varlık ihtiyaçlarını finansal kiralama yoluyla karşıladıkları takdirde, sahip oldukları kaynakları devir hızı yüksek olan dönen varlıklara aktararak kârlarını artırabilirler.

4. Kredi Olanaklarını Etkilememesi: Bankayla çalışan firmaya belirli bir limit tahsil edilmektedir. Firmanın kullanabileceği toplam kredi tutarı tahsis edilen limit tutarı kadardır. Ancak firma aynı bankanın iştiraki olan finansal kiralama şirketinden işlem yapması halinde, firmanın bankadaki limit tutarı değişmeyecektir.

5. Esneklik: Finansal kiralamada kiracıya çeşitli alternatif ödeme planları sunulmaktadır. Bu durum işletmenin faaliyet döngüsüne göre değişebilmektedir. Her ay ödemeli eşit taksitler olabileceği gibi, yılda bir ödemeli ya da müşteriyle mutabık olunan herhangi bir ödeme şekli de söz konusu olabilmektedir.

6. Ölçek Ekonomisi Avantajı Sağlaması: Finansal kiralama şirketi, özellikle küçük yatırımcılar açısından düşünüldüğünde, büyük olmanın avantajını kullanarak satıcı firmalardan malı daha uygun maliyetle temin edebildiği için, bu avantajlı durumu müşterisine de yansıtılabilmektedir.

7. İşlemlerin Kısa Sürede Tamamlanması: Banka kredileri ile karşılaştırıldığında, finansal kiralama işlemlerinin daha kısa sürede ve kolay çözümlendiği görülmektedir.

İşlemlerin kısa sürede sonuca bağlanması kiracıyı enflasyon, kur farkı vb. olumsuz etkilerden korumaktadır (Koç, 2004).

8. Faiz Oranları ve Enflasyondan Korunma: Finansal kiralamada sözleşme yapılırken, kira tutarı bilinmekte ve bu tutar genellikle bir yıl boyunca sabit kalmaktadır. Böylece kiracı, faiz oranlarındaki değişiklikten ve enflasyondan korunmuş olmaktadır. Finansal kiralama uygulamasıyla maliyet dondurulmuş olduğundan, daha sağlıklı bir bütçe yapabilmek de mümkün olmaktadır (Koç, 2004).

9. İflas Durumunda Haczin Olmaması: Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun 29'uncu maddesinde, *“kiralayanın iflası hâlinde sözleşme, kararlaştırılan sürenin sonuna kadar iflas masasına karşı geçerliliğini sürdürür. Kiralayan aleyhine icra yoluyla takip yapılması hâlinde finansal kiralama konusu mallar sözleşme süresi içinde haczedilemez”* şeklinde ifade edilmiştir (Resmi Gazete, 2012). Buna göre finansal kiralamaya konu olan mal finansal kiralama şirketinin mülkiyetindedir. Herhangi bir haciz durumuyla karşılaşıldığında bile, kiracı faaliyetini sürdürebilmekte ve böylece sorunlarını aşabilmesi daha kolay olmaktadır.

10. Ülke Ekonomisine Fayda Sağlaması: Finansal kiralama ekonomide talep yaratıcı bir etkiye sahiptir. Satın alma gücü yeterli olmayan firmalar, finansal kiralama yöntemiyle yatırım mallarını kullanma olanağı bulacaklardır. Bu nedenle finansal kiralamanın ülke ekonomisini genişletici bir etkisi vardır.

11. KDV Avantajı: Finansal kiralama uygulamasında bazı mal gruplarında KDV oranı %1'e düşmektedir.

12. Nakit İhtiyacını Karşılması: Finansal kiralamada sat ve geri kirala yapılabilmektedir. Dolayısıyla firmalar, sahip oldukları varlıkları satıp kendilerine nakit finansman yaratabilmektedirler.

2.2. Dezavantajları

1. Kullanım Hakkının Kısıtlanması: Finansal kiralamayla malı kiralayan bir işletme, gerek yer değiştirme gerekse bakım-onarım gibi durumlarda finansal kiralama firmasından izin almak zorundadır. Bu durum malı kiralayan işletme açısından zaman kaybına neden olmaktadır.

2. Kredi Sağlama İmkânının Azalması: Bütün duran varlık yatırımlarını finansal kiralamayla yapan işletmeler, firma ya da ortak adına bankalara teminat olarak verebileceği duran varlıklara sahip olmadığından, bankalar tarafından istenen teminat koşullarını sağlayamayacak, böylece banka kredisi kullanma imkanı azalacaktır.

3. TÜRKİYE'DE FİNANSAL KİRALAMANIN GELİŞİMİ

Türkiye'de finansal kiralamaya ilişkin ilk düzenleme, 70 sayılı Bankalar Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 90'ıncı maddesine istinaden çıkarılan 16.12.1983 tarih ve 83/7506 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yapılmıştır. Kararda, *“yatırımlara ilişkin ekipmanların temin edilip, firmalara taksitle satılması veya kiraya verilmesinden...”* bahsedilmiştir. Böylece mevzuatta açık olmasa bile ilk kez finansal kiralamaya değinilmiştir. Gerçek anlamda ise finansal kiralamanın hukuki altyapısı 28.06.1985 tarihinde çıkarılan 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunuyla oluşturulmuş ve ilk finansal kiralama şirketi 1986'da kurulmuştur (Çelik, 2014).

Türkiye'de yaşanan krizlerin etkisiyle bazı yıllar finansal kiralama sektöründe daralmalar yaşanmıştır. Türkiye'de 2001'de yaşanan ekonomik krizden dolayı daralan sektör, daha sonra büyüme eğilimine girmiş ve bu büyüme 2007'ye kadar devam etmiştir. Maliye

Bakanlığının 30.12.2007’de KDV oranlarına ilişkin yaptığı düzenlemeyle (Resmi Gazete, 2007), finansal kiralama sektöründeki %1’lik KDV teşviğinin kaldırılması ve 2008’deki küresel ekonomik krizin etkisiyle, Türkiye’de finansal kiralama sektöründe gerileme olmuştur. 2007’den 2008’e gelindiğinde, finansal kiralama hacminde bir yılda %35’lik bir düşme meydana gelmiştir. İşlem hacmi 2009’dan sonra tekrar artma eğilime girerek, 2013’de 6,99 milyar dolar olmuştur. Türkiye’nin dünya finansal kiralama hacmindeki payı 2007’de %1,05 ile en yüksek iken, 2013’de %0,79 olmuştur. Ekonomik kriz dönemlerinde Türkiye’deki penetrasyon oranlarında düşüş olduğu görülmektedir. Krizden sonra düşme eğilimine giren penetrasyon oranı, 2013’de %5,68 ile tekrar 2007’deki orana yaklaşmıştır (Tablo 1). Türkiye’de finansal kiralama işlemleri ağırlıklı olarak makine ve teçhizat için yapılmaktadır. Krizin yaşandığı dönemlerde işletmelerin makine ve teçhizat yatırımı yapmaktan kaçınmaları, sabit yatırımlardaki finansal kiralama kullanımlarında oransal düşmeye neden olmuştur.

Tablo 1. Türkiye’nin Dünya Finansal Kiralama Hacmindeki Payı ve Penetrasyon Oranı

Yıllar	Dünya (milyar USD) ¹	Türkiye (bin USD) ²	Türkiye’nin payı (%)	Türkiye’de penetrasyon oranı* (%) ¹
2003	511,3	2165982	0,42	5,06
2004	579,1	2920845	0,50	4,24
2005	582,0	4235724	0,73	4,96
2006	633,7	5270785	0,83	5,37
2007	780,4	8203255	1,05	6,73
2008	732,8	5302535	0,72	4,47
2009	557,3	2197510	0,39	2,70
2010	594,5	3182674	0,54	2,95
2011	796,7	4891259	0,61	3,61
2012	868,0	5359639	0,62	4,14
2013	884,0	6989546	0,79	5,68

*Penetrasyon oranı, finansal kiralama işlem hacminin özel sektör sabit yatırım harcamalarına bölünmesini ifade etmektedir.

Kaynak: FKB¹; FİDER², 2015

Finansal kiralama sektörü, ülke ekonomisindeki canlanma ya da durgunluğun önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle sektörde faaliyet gösteren şirketlerin finansal performanslarının değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Finansal kiralama şirketleri, 2008’deki ekonomik kriz ve KDV oranındaki artışa rağmen kâr açıklamaya devam etmişlerdir. Bunun başlıca nedenlerinden biri, 2007’de 2008 dönemi için yapılan sözleşmelerin etkilerinin bilanço kalemleri üzerinde etkili olmasıdır. Diğer neden ise, finansal kiralama sektöründe şirketlerin almış oldukları döviz kredilerinin, kurdaki düşüş nedeniyle bazı şirket bilançolarına kambiyo kârı olarak yansımalarıdır (Akel ve ark., 2010).

4. TÜRKİYE’DE TARIM SEKTÖRÜNDE FİNANSAL KİRALAMA

Tarım işletmelerinin kuruluş sermayelerinin yüksek olması ve yatırımların ancak belli bir süreden sonra gelir getirmesi sermayenin devir hızını düşürmektedir. Türkiye’de tarım sektörü çoğunluğu küçük aile işletmelerinden oluştuğu için, işletmeler ancak kendi geçimlerini sağlayacak düzeyde gelir elde etmektedirler. Gelirleri az ve yeterli likiditeye sahip olmadıkları için de kredibiliteleri düşüktür. Bu nedenle yabancı kaynak bulmakta zorlandıkları gibi, kullandıkları yabancı kaynağın maliyeti de yüksektir. Teknolojideki gelişmelerle birlikte ürünün pazara hazırlanmasındaki tekniklerin değişmesi, alet ve makinelerin yenilenmesini gerektirmektedir. Tarım sektörünün sahip olduğu özellikler nedeniyle fiyatlarda dalgalanmaların yaşanması, tarım işletmelerinde dönemsel olarak finansman açığına neden olmaktadır.

Finansal kiralama sektöründe yaşanan krizlerin ve KDV indirimlerinin kaldırılmasının etkisi, tarım sektöründe de kendisini göstermiştir. Buna karşın 2010 yılından sonra krizin etkilerinin azalması ve tarım sektöründe en çok pay ve işlem hacmine sahip olan biçerdöver ile pamuk toplama makinesi gibi bazı tarım alet ve makinelerdeki KDV indirimlerinin yeniden düzenlenmesiyle, tarım sektöründeki finansal kiralama işlem hacmi mutlak ve oransal olarak artış göstermiştir.

Tarım sektörünün Türkiye’nin finansal kiralama işlemlerine ait toplam fatura değerindeki payı 2001’de %1,09 dur. Bu tarihten sonra artış göstererek 2005’de %7,12 ile en yüksek değere ulaşmış, ancak bu yıldan sonra azalarak 2014’de %2,67 olmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Tarım Sektörünün Türkiye Finansal Kiralama

Toplam Fatura Değerindeki Payı

Yıllar	Tarımın payı (%)
2001	1,09
2002	1,19
2003	1,56
2004	4,14
2005	7,12
2006	6,88
2007	6,18
2008	4,38
2009	3,55
2010	3,13
2011	3,31
2012	4,30
2013	4,57
2014	2,67

Kaynak: FİDER, 2015

Finansal kiralama son yıllarda ticari vasıta, makine ve donanım finansmanında da tercih edilir mali bir araç haline gelmiştir. Tarımda finansal kiralama sisteminin uygulama alanları geniş olmamasına rağmen, traktör ve biçerdöver alımlarında finansal kiralama yaygın olarak kullanılmaktadır.

Türkiye’de özellikle Trakya, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki tarım işletmelerinde biçerdöver kullanımı fazladır. Ancak biçerdöver satış fiyatı yüksek olduğu için, Türkiye’de çoğunluğu oluşturan küçük tarım işletmelerinin biçerdövere sahip olması zordur. Bu yüzden biçerdöver kiralaması, biçerdöver işletmeciliği adı altında bir faaliyet kolu haline gelmiştir. Biçerdöver fiyatlarının yüksek olması ve biçerdöver işletmeciliği yapan işletmelerin biçerdöverlerini düzenli olarak yenilemelerinden dolayı biçerdöver ve hasat makineleri kiralama, işlem hacmi bazından 2014’de %62,31 ile en yüksek orana sahiptir. Türkiye’deki tarım işletmelerinde traktör sahipliliğinin fazla olmasına ve esas olarak KDV avantajının traktörde olmamasına rağmen, traktör kiralama işlem hacmi %9,37 ile ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 3). Ancak bazı bankaların kiralama kotaları koymaları ve katılım bankalarının ayrı bir finansal kiralama şirketi kurmadan kiralama yapabilmeleri nedeniyle, çiftçilerin traktörde finansal kiralama uygulamalarına olan taleplerinin gelecek yıllarda artacağı söylenebilir. Aynı şekilde bankalardan kredi kullanamayan tarım işletmelerinin arazide sat ve geri kirala yaparak finansman yaratmaları nedeniyle, arazide de finansal kiralama uygulamalarının artacağı beklenmektedir.

Tablo 3. Tarım Sektöründe Finansal Kiralama İşlemlerinin Mal Gruplarına Göre Dağılımı (2014)

	İşlem hacmi (bin USD)	(%)
Biçerdöver ve hasat makineleri	92402	62,31
Traktör	13890	9,37
Pamuk toplama makinesi	6606	4,45
Hasat makineleri	5494	3,70
Ekim dikim makineleri	89	0,06
Toprak işleme ekipmanları	1673	1,13
Zirai ilaçlama makineleri	14	0,01
Gübre hazırlama dağıtma makineleri	1101	0,74
Balya makineleri	8957	6,04
Yem üretim ekipmanları	2220	1,50
Hayvancılık ekipmanları	4661	3,14
Diğer tarım makineleri	11191	7,55
Toplam	148298	100,00

Kaynak: FKB, 2015

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Finansal kiralamada vergi avantajının, bakanlar kurulu kararıyla kaldırılmasından sonra sektördeki işlem hacmi düşmesine rağmen, ürün bazında uzmanlaşmayı sürdüren finansal kiralama, alternatif bir finansman aracı olarak önemini devam ettirmektedir.

Türkiye’de finansal kiralama sektörünün ekonomiye sağladığı katkı sürekli olarak artmaktadır. Ancak finansal kiralamanın artan bu önemine karşın, hâlen finansal kiralamanın sağladığı faydaların işletmeler tarafından yeterince bilindiği söylenemez. Bu nedenle sektör bazında etkinlikler düzenlenerek finansal kiralamanın önemi ve avantajları anlatılmalıdır.

Finansal kiralama sektörünün büyümesiyle birlikte, şirketlerin aldığı riskler de artmaktadır. Risklerin etkisini azaltmak için, finansal kiralama şirketlerinin öz kaynak yapıları güçlendirilmelidir.

Türkiye’de birçok bankanın aynı zamanda finansal kiralama şirketi bulunmaktadır. Finansal kiralama şirketlerinin birbirleriyle olan uyumlarının artırılmasının yanı sıra, şirketlerin tüm finans kurumlarıyla olan ilişkileri de güçlendirilmelidir. Bu durum riski tanımlama ve müşterilerine doğru finansmanı önerme konusunda, finansal kiralama şirketlerine olan ilginin artmasına katkı sağlayacaktır.

Finansal kiralama sektörünün büyümesine paralel olarak, bu konuda deneyimli personel ihtiyacı da artmaktadır. Dolayısıyla finansal kiralama şirketleri, uzman görevlendirme konusundaki hassasiyetini geliştirerek risklere karşı dirençlerini güçlendirmelidirler. Finansal kiralama sektöründe vergi avantajının kaldırılması sektörün büyümesini yavaşlatmaktadır. Bu bakımdan finansal kiralama sektöründe farkındalığın yaratılması ve işletmelerin teknolojik makine ve aletlerle çalışabilmesi açısından KDV avantajının genişletilmesi gerekmektedir.

Tarımda eski model makine ve ekipmanların kullanılması, üretim maliyetlerini artırmaktadır. Bu bakımdan finansal kiralamada biçerdöver ve pamuk hasat makinesinde olduğu gibi, başta traktör olmak üzere bütün tarımsal makine ve ekipmanlarda KDV oranının %1’e düşürülmesi gerekmektedir.

Çiftçilerin kullandığı banka kredilerinde, teminat olarak üretimin en temel kaynağı olan arazi üzerine ipotek tesis edilmesi yaygın bir uygulamadır. Bu durum çiftçi açısından olduğu kadar, ülke ekonomisi açısından da tarımsal üretimde büyük risk taşımaktadır. Çiftçi kredisini ödeyemediği takdirde banka tarafından arazisine el konulmaktadır. Bankalar tarafından işletmelerin kullanabilecekleri kredi miktarını belirten limitler tanımlanmaktadır. Tarım işletmeleri banka limitlerini duran varlık yatırımıyla kullandıklarında, değişken masraflarını karşılarken ham madde alımında ya da kısa vadeli borçlarını ödemedeki likidite problemi yaşamaktadırlar. Dolayısıyla işletmeler duran varlık yatırımlarını finansal kiralama yoluyla finanse etmek suretiyle likidite sorununu da azaltmış olacaklardır.

- AKEL V., ERGÜL N., DUMANOĞLU S., 2010. İMKB’de İşlem Gören Finansal Kiralama Şirketlerinin 2005-2008 Dönemi Finansal Performanslarının Değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:28(1), Sayfa:271-292, <http://ikf.marmara.edu.tr/akademik/iib-dergisi>, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2015.
- ÇELİK, A., 2014. Leasing’de Yeni Dönem. Konya Ticaret Odası Araştırma Raporları, www.kto.org.tr, Erişim Tarihi: 9 Aralık 2015.
- FİDER, 2015. Fider Finansal Kiralama, İstatistikler, www.fider.org.tr, Erişim Tarihi: 27 Kasım 2015.
- FKB, 2015. Finansal Kurumlar Birliği, Raporlar ve Yayınlar, Finansal Kiralama Sektör Raporları, www.fkb.org.tr, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2015.
- GÖKER G., 2004. 4842 Sayılı Kanunla Yapılan Düzenlemeler Sonrasında Finansal Kiralama İşlemleri, Ocak 2004, Sayı:1, www.vergidegundem.com, Erişim Tarihi: 8 Aralık 2015.
- İŞLEYEN, İ.Ş., 2012. Finansal Kiralama İşlemlerinde KDV Uygulaması. Mali Çözüm Dergisi, Sayı:112, İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası. www.istanbulsmmmmodasi.org.tr, Erişim Tarihi: 8 Aralık 2015.
- KOÇ M., 2004. Finansal Kiralama (Leasing). Yayın No:1484, Hukuk Dizisi:644, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.
- RESMİ GAZETE, 1985. Finansal Kiralama Kanunu. No:3226, Sayı:18795, Tarih:28/6/1985, Erişim Tarihi: 8 Aralık 2015.
- RESMİ GAZETE, 2007. Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Karar. Resmi Gazete Sayısı:26742, Karar Sayısı:2007/13033, Erişim Tarihi: 11 Aralık 2015.
- RESMİ GAZETE, 2012. Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu. No:6361, Sayı:28496, Tarih:13/12/2012, Erişim Tarihi: 9 Aralık 2015.

